

Ђорђе Станојевић
КЛИЈАЊЕ

Ђорђе Станојевић
КЛИЈАЊЕ

Đorđe Stanojević
GERMINATION

Продајна галерија "Београд"

децембар 2013.

Јелена Кривокапић

СЛИКАТИ ПРИРОДОМ

Ђорђе Станојевић у свом раду експлоатише оне потенцијале хуманистичког и утопистичког наслеђа *Модерне* који на различите начине покушавају да помире антагонизме створене у односима између природе и културе. Синтагме *сликати као природа* или *сликати природом* претпостављају одмеравање тежишта ових снага и њихова прожимања у покушају успостављања нових деликатних равнотежа.

Заснован на ауторовом иницијалном искуству са Природом, чини се да овај опус у свом зачетку рефлектује врсту инстинктивног и бурног младалачког отклона према свеprisутној корупцији рекламне индустрије и култури конзумеризма за које уметник непосредно ствара. Процес приближавања природи, могуће је на почетку и разумети више као реакцију на наличје културе и њених протокола и као ескапизам од оне (не)културе која „окамењује“ животне процесе једне заједнице. Временом тек апропријација искустава непосредне кохабитације са природом аутору омогућавају аутентичнију везу са једном алтернативном културом рада и отвореном структуром дела. Као централну тему уметник ће однеговати идеју о „енергији дела“ – у овом конкретном случају, уметничког објекта који се конструише око рудиментарне материје земље и поступака везаних за делатну праксу и ергономију тла.

На први поглед, и по тумачењу самог аутора, видљив је утицај апологете о исцелитељској моћи материје и родоначелника идеје о социјалној скулптури у уметности Јозефа Божса. Ипак, на рад Станојевића, који никада не досежу праг једне социјално ангажоване уметности, више утицаја можда имају она искуства послератних авангарди као што је италијанска *arte povera* и посебно стваралаштво Ђузепе Пенонеа који – и када се у деценијама иза нас баве овом активном рефлексijом дијалектике између природе и културе и инсистирају на концепту недовршеног дела, то чине више у контексту оживљавања једне примордијалне снаге телурског (земаљског) или магијског.

У концептуалном смислу овај опус је организован око неколико основних поступака које бисмо овом приликом могли да именујемо и као „сликање земљом“. Приближавање акцијама делатне праксе датог поднебља и *времену земље* – феноменима активног времена рада са земљом и медитације тла о којима испредају бројне филозофије, у овом конкретном случају – рад уметника у атељеу изједначава са елементарним гестовима свакодневице једног радника или сељака у обради земље. Постепеном аболитијом вертикалног плана рада на штафелајној слици на рачун хоризонталног и интегрисањем материје тла, њених рудиментарних елемената као што су земља, блато,

Jelena Krivokapić

PAINTING WITH NATURE

Đorđe Stanojević's art exploits those potentials of the humanistic and utopian heritage of Modern Art which in different ways attempt to reconcile the antagonisms created in the relationship between nature and culture. Syntagmas *painting like nature* or *painting with nature* assume a confrontation with the core of these forces and their intersections in an attempt to establish a new delicate order of balance.

Based on the artist's initial experience with Nature, it seems that this artwork, in its beginning, reflected a kind of instinctive and tempestuous youthful rejection of the omnipresent corruption of the advertizing industry and culture of consumerism the artist directly works for. Initially, it is possible to understand these processes of reconciliation with nature as a kind of reaction to the "other side" of culture and its protocols as well as a form of escapism from that kind of (non)culture that "petrifies" the vital processes of a community. However, in time, only when the artist appropriated the experience of direct cohabitation with nature was he able to achieve a more authentic connection with an alternative culture of work, tentatively uncorrupted and an open structure of artwork. The artist only gradually developed his major idea around the "energy of artwork" – in this specific case an art object that is constructed around the rudimentary material of earth and the creative practice and ergonomics of the land.

At first glance, and according to the artist's own interpretation, the impact of Joseph Beuys, the apologist of the healing power of matter and the founder of the idea of Social Sculpture in art, on his work is understandable. However, because Stanojević's art never reaches the threshold of socially or politically engaged art, it may seem that post WW2 avant-garde movements such as the Italian *arte povera* influenced his art to a greater extent, especially the work of Giuseppe Penone – who actively reflected in the past decades on the dialectics between nature and culture and insisted on the work-in-progress concept doing so in the context of evocating the primordial power of the telluric or the magical in art.

Conceptually this art is organized around a few basic procedures which can, for this occasion, be named as "painting with earth". By approaching actions of creative practice of a given circumstances and the *time of earth* – the phenomena of active time spent working with earth and the earth meditation that inspired so many philosophies, in this particular case – the work of the artist in the studio corresponds to the daily activity of a worker or peasant cultivating the soil. The gradual abolition of the vertical plane on the painting positioned on an easel on account of the horizontal one and integrating the earth's material, its rudimentary elements like: the soil, mud, excrement,

Клијање
земља, пигмент и медијум,
200x150cm, 2012-2013.

Germination
earth, pigment and medium,
200x150cm, 2012-2013

балега, плева или јод – креира се концепт дела чија пластичка решења, серија новостворених слика-објеката, функционишу као картографски дијаграми тла и њене историје или као геологија пиктуралне материје која на суптилне начине тематизује свако појединачно егзистенцијалистичко искуство. Интерполирањем мануфактурних алата у своје просторне аранжмане тла као *objets trouvés*-а уметник поетизује везу са ишчезлим пред-индустријским културама али на готово опипљив начин рекреира живот њихове заједнице организоване око хармонизованих ергономских састава.

Паралелна евокација енергије животних процеса као што су оплођивање, раст, равнотежа, ерозија или фосилизација – на још суптилнији начин у Станојевићевом раду тематизује ову апологетику телурског у корелацији са идејом о човековој егзистенцији. Иако и анонимна жива материја тла дели ову судбину о времену земље и отпора материје, траговима ишчезлих култура и њихових гестова, она има своје место у опусу уметника као витални контрапункт у односу на цивилизацијске тековине. У покушају превазилажења дихотомије између културе и природе, мануфактурне обраде и биолошког раста, код Станојевића се креира једна врста утопијске пројекције света у коме би траг човека на природу преузимао формалну организацију живе материје. Или можда управо обрнуто: ова утопија би евоцирала живу материју тла која се увек изнова обнавља кроз најнеобичније биолошке и геолошке формације иницијалног раста – успињања, цикљања у вис, ротације, спиралне или кристалинске формације – кроз гестове, који као по имплицитним правилима унутрашњег реда рекреирају меру егзистенцијалног отпора или инстинктивно следе поуке о трансценденталној геометрији.

Поступком делатног оживљавања рада са земљом и медитације тла, уметник успоставља један мета-језик који открива скривене поступке дела у природи и непрекидно их доводи у везу са процесима сопственог раста или растом прижељкиваних друштвених утопија. Станојевић више инсистира на креативном процесу него на самом објекту стварајући од опуса не више једно *бити* него једно *постајуће*. Кроз контакт, делатну акцију, прожимање елемената иницијалног реда природе и човекове интервенције, органског бујања и контролисаног рада руку која пролази кроз све страте земаљског тла и њене историје, кроз трагове отпора материји и њеним цивилизацијским тековинама – сензибилизују се наше схватање света и простора. И сам простор, увек изнова дефинисан новом изложбеном поставком, оживљен је у контексту отворене структуре дела, имагинарног археолошког налазишта чудесно испреплетених гестова човека у овој осетљивој равнотежи суживота природе и културе.

chaff or iodine – creates a concept of an artwork as series of newly created paintings-objects functioning as cartographic diagrams of earth and its history or a geology of the pictorial matter that subtly thematizes each individual existentialist experience. By interposing manufactured tools in his ground arrangements as *objets trouvés* the artist poetizes the connection with the vanished pre-industrial cultures recreating the life of a community organized around harmonized ergonomic structures in an almost palpable way.

A parallel evocation of the energy of vital processes such as: fertilization, growth, harmony, erosion or fossilization – thematizes subtly in Stanojević's works the apologetics of the telluric together with the idea of human existence. Although the anonymous living matter of earth shares this fate of the *time of earth* and resistance of matter, traces of lost cultures and their activity - it however has its place in the artist's work as a vital counterpoint to the cultural vestiges. In his attempt to overcome the dichotomy between culture and nature, manufactured production and biological growth, Stanojević creates a kind of utopian projection of a world in which man's trace in nature would accept the formal organization of living matter. Or maybe it is the other way round: this utopia would evoke earth's living matter, always in a process of renewal, through the most unusual biological and geological formations of initial growth – ascending, uncontrolled upward growth, rotation, spiral or crystal formations – in gestures that seem to be obeying the implicit rules of an inner order recreating the measure of existentialist opposition or instinctively following instructions of transcendental geometry.

The artist establishes, by a creative revival of working with earth, a meta-language that reveals hidden procedures of activity in nature and constantly connects them with the processes of his own growth or the growth of the anticipated social utopia. Stanojević insists more on the creative process than on the object itself thus creating not just one *being* but one *becoming*. Our notion of the world and space is sensitized by contact, creative activity, imbuelement of elements of the initial order of nature and man's intervention, organic rapid growth and the controlled activity of the hands that passes through all strata of the earth and its history, through traces of resistance to matter and its civilization heritage. Space itself, always redefined by a new exhibition, is brought to life in the context of the artwork's open structure - an imaginary archeological site of magically entwined human gestures within this sensitive balance of coexistence between nature and culture.

Раст
инсталација, 2012-2013.

Growing
installation, 2012-2013

Примарне структуре, инсталација, 2013.

Primary Structure, installation, 2013

*Примарне структуре
детал, инсталација, 2013.*

*Primary Structure
detail, installation, 2013*

Клијање
земља, пигмент и медијум,
120x80cm, 2013.

Germination
earth, pigment and medium,
120x80cm, 2013

Клијање
земља, пигмент и медијум,
120x80cm, 2012.

Germination
earth, pigment and medium,
120x80cm, 2012

Ђорђе Станојевић

Рођен 29. марта 1974. године у Осечини.
Доцент је на Академији за уметност и конзервацију СПЦ у Београду.
Хонорарни доцент на Факултету пејзажне архитектуре у Београду.
Оснивач и уметнички директор пројекта Nature & Art.
Бава се теоријом уметности, пише критику и есеје.

Образовање:

2011-2012. Докторске студије на Факултету ликовних уметности у Београду
1999-2001. Магистарске студије на Факултету ликовних уметности у Београду
1994-1999. Студије сликарства на Факултету ликовних уметности у Београду

Самосталне изложбе:

2013. "Клијање", Продајна галерија "Београд", Београд
"Сликати као природа", Центар савремене уметности Црне Горе, Подгорица
"Подгорина", галерија Осечина, Осечина
"Рађање", галерија Силос, Ваљево
2012. "Раст", галерија Нова, Београд
"Ергономија земље", галерија Културног центра, Панчево
"Сликарство земље", галерија СУЛУВ, Нови Сад
"Снага земље", Галерија савремене уметности, Смедерево
2011. "Поетика земље", галерија Народног музеја, Ваљево
2009. "Запис", галерија Магацин, Београд
"Пулсирајућа реалност", галерија уметничког центра УБСМ, Београд
2008. "Присуство", галерија Народног музеја, Ваљево
"Земља", галерија СКЦ, Београд
2003. "Киша", галерија ФЛУ, Београд
2002. "Писмо", галерија Војне академије, Београд
2001. "Фрагменти", галерија Медија центра, Београд
2000. "Простирање", галерија Дома омладине, Београд
1999. "Лествице", галерија ФЛУ, Београд

Бројне колективне изложбе у земљи и иностранству, као и неколико значајнијих награда у области визуелних уметности.

E-mail: djordje.stanojevic@gmail.com
www.djordjestanojevic.com
www.nature-and-art.rs

Djordje Stanojevic

Born in Osecina (Serbia) on March 29, 1974.
Docent at Academy of SOC for Fine Art and Conservation in Belgrade.
Docent at Faculty of Landscape Architecture in Belgrade.
Founder and Art Director of the Nature & Art project.
Writes reviews and essays in the theory of art.

Education:

2011-2012 Doctoral studies at the Faculty of Visual Arts in Belgrade
1999-2001 Master's studies at the Faculty of Visual Arts in Belgrade
1994-1999 Visual arts studies at the Faculty of Visual Arts in Belgrade

Solo Exhibitions:

2013 "Germination", Sales Gallery "Belgrade", Belgrade
"To Paint like Nature", Contemporary Art Center of Montenegro, Podgorica
"Podgorina", Gallery Osecina, Osecina
"Procreation", Gallery Silos, Valjevo
2012 "Growing", Gallery Nova, Belgrade
"The Power of the Earth", Gallery of Contemporary Art, Smederevo
"Ergonomics of the Earth", Gallery of Cultural Center, Pancevo
"Painting of the Earth", Gallery SULUV, Novi Sad
2011 "Poetic of the Earth", Gallery of National Museum, Valjevo
2009 "Inscription", Gallery Magacin, Belgrade
"Pulsating Reality", Gallery Art Center UBSM, Belgrade
2008 "Presence", Gallery of National Museum, Valjevo
"Earth", Gallery SKC, Belgrade
2003 "Rain", Gallery FLU, Belgrade
2002 "Letter", Gallery of the Military Academy, Belgrade
2001 "Fragments", Gallery Media Center, Belgrade
2000 "Spreading", Gallery Dom Omladine, Belgrade
1999 "Ladder", Gallery FLU, Belgrade

Numerous group exhibitions at home and abroad, as well as several major awards in the field of visual arts.

ИЗЛОЖБА РЕАЛИЗОВАНА СРЕДСТВИМА
СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА КУЛТУРУ ГРАДА
БЕОГРАДА

ИЗДАВАЧ
ПРОДАЈНА ГАЛЕРИЈА «БЕОГРАД»
Косанчићев венац 19, Београд, Србија
Тел/факс 011 30 33 923
Тел 011 32 87 325
pgb.gal@sbb.rs
www.galerijabeograd.org

Главни и одговорни уредник
Михаило М. Петковић, директор

Кустос
Јелена Кривокапић

Уредник издања
Драгица Вуковић

Уметнички савет

Олга Јанчић

Бранко Раковић

Александар – Лека Младеновић
Горан Десанчић

Текст у каталогу
Јелена Кривокапић

Дизајн
Жолт Ковач

Превод
Ванда Перовић

Фотографија
Милица Станојевић

Штампа
GRID студио, Београд

Тираж
150 примерака

EXHIBITION SUPPORTED BY
SECRETARIAT FOR CULTURE OF
THE CITY OF BELGRADE

PUBLISHER
GALLERY «BEOGRAD»
Kosančićev venac 19, Belgrade, Serbia
+ 381 11 30 33 923
+ 381 11 32 87 325
pgb.gal@sbb.rs
www.galerijabeograd.org

Editor-in-chief
Mihailo M. Petković, director

Curator
Jelena Krivokapić

Catalogue Editor
Dragica Vuković

Art Council

Olga Jančić

Branko Raković
Aleksandar Leka Mladenović
Goran Desančić

Text in Catalogue
Jelena Krivokapić

Design
Žolt Kovač

Translation
Vanda Perović

Photography
Milica Stanojević

Printed by
GRID studio, Belgrade

Print run
150

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

73/76.071.1:929 Станојевић Ђ.(083.824)
7.038.55(497.11)"20"(083.824)

СТАНОЈЕВИЋ, Ђорђе, 1974-

Ђорђе Станојевић = Đorđe Stanojević : клијање = germination : Продајна галерија "Београд", децембар 2013. / [текст у каталогу Јелена Кривокапић = texts in catalogue Jelena Krivokapić ; превод Ванда Перовић = translation Vanda Perović ; фотографија Милица Станојевић = photography Milica Stanojević]. - Београд : Продајна галерија "Београд" = Belgrade : Gallery "Beograd", 2013 (Београд : Грид студио). - [12] стр. : илустр. ; 22 x 22 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 150. - Напомене уз текст. - Ђорђе Станојевић: стр. [12].

ISBN 978-86-6141-057-4

1. Станојевић, Милица [фотограф] а) Станојевић, Ђорђе (1974-) - Инсталације
- Изложбени каталози
COBISS.SR-ID 202919948

Пријатељ галерије

ПОДРУМ РАДЕНКОВИЋ

1854

Клијање
земља, пигмент и медијум,
150x100cm, 2013.

Germination
earth, pigment and medium,
150x100cm, 2013

www.galerijabeograd.org